

JAARVERSLAG 2025

Inleiding

Het jaar 2025 is voor de vereniging 't Heer en Feer uitstekend verlopen. Het was een bijzonder druk jaar met veel activiteiten, nieuwe exposities en een toenemend aantal bezoekers op zowel onze website als aan het Koningshuis.

Exposities

De lopende exposities met onderwerpen als, onderwijs, Eilander huizen, Eilander tradities, boeren, walvisvaart, kerken en Vredenhof zijn vaste waarden gebleken. Voor de werken van Jan Loman is een vaste plaats in ons depot gemaakt. De zeer succesvolle expositie "Wierom yn de tiid" is in het begin van dit jaar vervangen door een nieuwe expositie over de zeevaart en de zeevaartschool op het eiland. Op 14 februari is deze in het Koningshuis met de naam "Mooi de gotte see ferbeeuwn" geopend. De expositie werd geopend door Klaas Reinigert, die een boeiend verhaal vertelde over de historie van de zeevaart. Na de opening volgde er een toelichting door Dorothé Carst en Astrid van Bon voor de aanwezige vrijwilligers van 't Heer en Feer.

Op 4 mei werd een expositie geopend over "Schiermonnikoog 80 jaar vrijheid". De expositie bestaat uit de reeds bestaande expositie "Een plaats om lief te hebben" aangevuld met specifieke informatie over de bevrijding van het eiland Schiermonnikoog op 11 juni 1945. Schiermonnikoog was de laatste plaats in Nederland die werd bevrijd van de bezetters.

ALV

De Algemene Ledenvergadering (ALV) kon op zaterdag 15 maart worden gehouden in het Koningshuis. De huiskamer was goed gevuld en aan de hand van een PowerPointpresentatie werden de agenda en vergaderstukken vlot doorgewerkt. Annemarth Sterringa heeft het bestuur verlaten tijdens de ALV van 2025. Tijdens de bestuursverkiezingen werd Christine Wisse met unanieme stemmen benoemd in het bestuur van de vereniging 't Heer en Feer. Het bestuur is decharge verleend voor het voorgaande verenigingsjaar, (inclusief instemming met de Jaarrekening 2024) en er is ingestemd met de begroting en het beleidsplan van 2025.

Jaarboek

Na de Algemene ledenvergadering werd het jaarboek 2024 gepresenteerd. Het eenentwintigste jaarboek werd dit jaar door de voorzitter Richard van Heijningen aangeboden aan Rimada Reed, weduwe van Haijo Homan. Haijo was vanaf het eerste begin bij het tot stand komen van de jaarboeken betrokken. Zijn levensverhaal wordt naast dat van andere overleden eilanders uitgebreid in het jaarboek beschreven. De redactie van het jaarboek geeft een goed beeld van het leven op het eiland, het wel en wee, met aandacht voor zowel kleine als grote gebeurtenissen. Complimenten voor de Jaarboekredactie voor het samenstellen van de 21^e editie!

Themanummer

Op 4 mei werd het 't Heer en Feer themanummer 2025 in het Koningshuis gepresenteerd, getiteld "Schiermonnikoog 80 jaar vrijheid". Het eerste exemplaar werd aangeboden aan Wietske Maris, wiens familie omkwam bij het vergisbombardement van 1941. Tevens is de bijbehorende expositie in het Koningshuis geopend. In het boekje van 64 pagina's kijkt Jan Holwerda terug op de belangrijkste gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog die op het eiland plaats vonden. Aan de orde komen o.a. de bezetting, bunkerbouw, de vergisbombardementen, verborgen schatten, Joodse onderduiksters, de komst, verblijf en aftocht van de SD-ers en SS-ers. Verder veel nieuwe en persoonlijke verhalen van mensen die de oorlog hebben meegemaakt en veel bijzondere en unieke foto's.

Tijdschrift

Het tijdschrift is dit jaar vier keer verschenen. Dat het tijdschrift wordt gewaardeerd is op te maken uit het vele aantal losse bestellingen via de webshop of de winkel in het Koningshuis. Er werden dit jaar 252 losse exemplaren via online en via het Koningshuis verkocht. Het nummer 2025-3 was met 103 stuks het populairst, wat met name kwam door de belangstelling voor de historie van onderwijs (In vogelvlucht ruim twee eeuwen onderwijs op Schiermonnikoog 1806-2025) op het eiland Schiermonnikoog. Er wordt veel kopij aangeboden. Langere artikelen worden over verschillende nummers verdeeld.

Films

In de Dick Kool Filmzaal zijn weer het hele jaar diverse films uit ons filmarchief aan onze bezoekers getoond. In 2025 groeide het digitale filmarchief gestaag door. In 2025 werden er 17 films toegevoegd, in totaal hadden we op 31 december 106 films online, prachtige films van Dick en Lina Kool, Jan Holwerda, Pim Korver, Henk Boschma en anderen.

Collectiebeheer

Op de eerste verdieping van het Koningshuis is 1x per week de werkgroep collectiebeheer aan de slag om de bibliotheek en het archief verder in te richten en toegankelijk te maken. Verder zijn er regelmatig verzoeken voor archief- en/of bibliotheekbezoek. Dit kan alleen op afspraak en onder begeleiding van de collectiebeheerder. Het depot voor de opslag van objecten is ingericht. Er zijn diverse stellingkasten en dossierkasten geplaatst. Het categoriseren en opruimen is een doorgaand proces. Daarnaast is er in 2025 weer een groot aantal waardevolle schenkingen verkregen. Deze worden vermeld in het tijdschrift en op de website. Bijzonder schenkingen waren onder andere

Het Koningshuis

In 2025 was het Koningshuis op woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag van 14:30 - 17:30 uur geopend voor bezoekers. De gastvrouwen en -heren zijn dan present om bezoekers welkom te heten en hen rond te leiden in de expositie. De kracht van onze gastvrouwen en -heren is het menselijke contact met de bezoekers en het vertellen van verhalen bij de expositie. We hebben een totaal aantal van ruim 5300 bezoekers gehad.

In 2025 zijn er met de ansichtkaarten-collectie 179 ansichtkaarten verkocht.

In de winkel in het Koningshuis wordt gebruik gemaakt van een kassasysteem op een iPad waarop de verkochte artikelen kunnen worden geselecteerd. Er kan zowel contant als met de pin worden afgerekend. Het programma op de iPad houdt ook de voorraad bij. Ook dit jaar was de verkoop een belangrijke inkomstenbron, zowel via de webwinkel als in het Koningshuis. Netto omzet: €12.5107,- Aantal verkochte artikelen, 1901 (Aantal 2024: 1460) Populairste artikelen: 1. Films, 385 (Schiermonnikoog in de jaren '50: 40) 2. Jaarboeken, 258 (Jaarboek 2023: 275, Jaarboek 2024: 288) 3. Ansichtkaarten, 179 (Ansichtkaarten 2024:274) 4. Tijdschriften, 280 (Tijdschrift 2024: 229) 5. Themanummers, 425 (80 jaar vrijheid: 385).

In het gastenboek is te lezen hoezeer bezoekers de toevoeging van het Koningshuis waarderen. De verhalen van de gastvrouwen en -heren maken een bezoek speciaal.

De website

De website heeft in 2025 meer dan 33.773 bezoekers gehad, 5% meer dan het jaar daarvoor. Er zijn aanpassingen in de menu-structuur en aan de voorpagina gedaan en het Fotoarchief is uitgebreid tot ruim 8000 foto's en ansichtkaarten.

Cultuurhistorische avond

Op 27 november organiseerden 't Heer en Feer samen met het Nationaal Park Schiermonnikoog en bunkermuseum Schlei een Cultuurhistorische avond over het heden en verleden van de Atlantikwall op het eiland.

Cees Soepboer, Peter Bügel en Michiel Purmer (erfgoed specialisten) vertelden over de Atlantikwall op Schiermonnikoog en over hun toekomstplannen om de Atlantikwall nog beter zichtbaar en beleefbaar te maken voor het publiek. Jan Holwerda vertelde namens 't Heer en Feer over de aanleg en gebruik van het smalspoor, het treintje dat dwars over het eiland liep voor de aanvoer van zand, grind en andere materialen voor de bouw van de bunkers. Verder werd een korte film over de oorlog op het eiland vertoond.

De avond werd gehouden in de Teensma-zaal van Hotel van der Werff en trok zo'n 80 mensen.

Strûnmarkt en kerstmarkt

In de periode van 10 juli tot 28 augustus stond 't Heer en Feer elke donderdagavond met een kraam op de Strûnmarkt. De kraam stond voor het Koningshuis, een strategische plek tussen de Langestreek en het Willemshof in. Het was weer een mooie gelegenheid voor toeristen en kenners van het eiland hun collectie aan te vullen.

Ook op de kerstmarkt, die dit keer op 20 december in het Cultureel Centrum De Stag plaatsvond, had 't Heer en Feer een mooie plek met haar stand. Veel mensen kochten er jaarboeken, themanummers, tijdschriften en andere uitgaven.

Ten slotte

In november heeft 't Heer en Feer weer meegedaan met drie wandelingen ('Strandpalen', 'Walvisvaartwandeling' en 'In en om het dorp') tijdens de November Wandelmaand georganiseerd door de VVV.

Op negen plaatsen verspreid over het eiland zijn gedichten in het oorspronkelijke dialect van Schiermonnikoog te vinden. De gedichten zijn geschreven door drie dichters van Schiermonnikoog: de oud-directeur van het loodswezen in Rotterdam Lammert Wiersma (1881-1980), de lerares en dichteres Pita Grilk (1905-1980) en de gezagvoerder Jacob Fenenga (1888-1972). De [taalroute](#) is een uitgave van de Taalplúech van de Cultuur Historische Vereniging 't Heer en Feer en voert u langs negen stenen met daarop deze Eilander gedichten. De vertaling vindt u in het gidsje. Leuk om te weten dat deze ook verkrijgbaar is in het Engels en Duits.

Op 5 december stonden de deuren van het Koningshuis open voor Klozums en gasten. Het was weer een heel gezellige Klozum met maar liefst 9 acts en 24 bezoekers.

Het bestuur is maandelijks bijeengekomen voor de bestuursvergaderingen.

Op 11 december was er een kerstborrel voor de vrijwilligers.

Door onder andere het helaas overlijden van een aantal leden in 2025, werd het leden bestand iets kleiner.

AANTAL LEDEN	eiland	wal	totaal
31-12-24	200	292	492
31-12-25	201	289	490

In het nieuwe jaar gaan we wisselen van expositie en gaan we verder met het digitaliseren en toegankelijk maken van de collectie naast alle 'reguliere' activiteiten.

Dank aan allen die zijn of haar steentje aan de vereniging heeft bijgedragen in 2025!